

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Orman Genel Müdürlüğü

ÇIĞDAN KORUNMA S-1A

ÜÇ AYLIK RAPOR
(17 Haziran 2014-17 Eylül 2014)

Eylül 2014-Ankara

agrin

İÇİNDEKİLER

1. Giriş _____	2
2. Yönetici özeti _____	3
3. Dönem içerisinde çığ uzmanları tarafından yürütülen çalışmalar _____	3
4. Sonraki dönemde yapılması planlananlar _____	4
EK 1. PUK Toplantısı Çığ sunumu _____	
EK 2. ÇNHRP çığ çalışmaları düz yazısı _____	
EK 3. Bolu Toplantısı sunumu _____	

1. GİRİŞ

Çoruh Nehri Havzası, Kuzeydoğu Anadolu platosunda bulunmakta ve yaklaşık 2 milyon hektar alanı kapsamaktadır. Havza alanının yaklaşık % 22'si (444.000 ha) ormanla kaplıdır. Havzadaki nüfus yaklaşık 432.000 olup bunun %62'si (286.000) kırsal kesimdeki 832 adet köyde ikamet etmektedir. Bu köylerin 515 adedi "orman köyü" dür.

Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi entegre bir proje olup, Artvin, Bayburt ve Erzurum illerini kapsamaktadır. Proje, Bayburt'ta iki, Erzurum'da yedi ve Artvin'de dört olmak üzere seçilen toplam 13 Mikro-havzada, doğal kaynakların korunması, rehabilitasyonu ve sürdürülebilir yönetimi ile köylülerin geçiminin iyileştirilmesini kapsamaktadır. Daha net bir ifade ile proje üç ana bileşenden oluşmaktadır: "Doğal kaynakların rehabilitasyonu, korunması ve sürdürülebilir kullanımı", "Köylülerin yaşam şartlarının iyileştirilmesi" ve "kapasite geliştirme".

Çoruh Nehri Havzası'nda, özellikle orman azalması ve toprak erozyonu biçiminde şiddetli doğal kaynak bozulması vardır. Bununla beraber, bölgedeki istihdam olanakları sınırlı, tarım ve hayvancılığın verim gücü düşüktür. Proje sahasında hızlı dışarı göç, kişi başına düşük GSMH, cinsiyet ayrılığı, kısıtlı gelir kaynakları ve benzeri sosyoekonomik şartlar bulunmaktadır.

Ayrıca;

- Havzadaki şiddetli erozyon sebebiyle, tamamlanmış, inşaatı devam eden ve planlanan baraj rezervuarlarının kısa sürede dolma ve ekonomik ömürlerinin azalması riski güçlü bir şekilde vardır.
- Havza, zorlu topografyası ve iklimi nedeniyle Türkiye'deki en fakir ve en zarar görmüş bölgelerden biridir.
- Çığ ve sel gibi doğal felaketlerin en çok yaşandığı bölgelerden bir tanesidir.
- Ulusal ormancılık politikasına göre doğal kaynakların orman köylüleri tarafından sürdürülebilir olmayan biçimde kullanımı azaltılmalıdır.
- Doğal kaynakların bozulması ve fakirlik arasında bir kısır döngü bulunmaktadır. Doğal kaynakların bozulması köylülerin gelirlerini düşürmekte ve halkın fakirliğini artırmaktadır. İnsanlar da doğal kaynaklara daha bağımlı hale gelmekte ve bu yüzden doğal kaynaklar daha da bozulmaktadır. Bu kısır döngünün kırılması gerekmektedir.
- Türkiye'nin en yüksek politika ve planlama aracı olan 9. Kalkınma Planı (2007-2013), "Ekonomik ve Sosyal Kalkınma" ekseninde gelecek nesiller için çevreyi korumanın önemini vurgulamakta ve "Bölgesel Kalkınmanın Sağlanması" ekseninde bölgeler arası farklılığın azaltılmasını amaçlamaktadır.

Bu kapsamda proje 2012 - 2019 yılları arasında uygulanacaktır. Proje bütçesi toplam 6,15 milyar Japon Yeni olup bunun 4 225 milyonu dış (JICA) katkıdır.

Proje Orman Genel Müdürlüğü'nün (Orman ve Su İşleri Bakanlığı) koordinatörlüğünde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve İl Özel İdareleri tarafından uygulanacaktır. Diğer taraftan Proje uygulamalarına yerel halkın ve STK'ların aktif katılımı teşvik edilecek ve desteklenecektir.

2. YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu çalışma döneminde OGM tarafından organize edilen bir dizi toplantıya katılarak çığ çalışmalarının geldiği nokta hakkında bilgi verilmiştir.

Proje maliyeti sebebiyle, toplam proje maliyeti 4.479.660,00 TL olarak belirlenen Peynirli Köyü çığ önlem projesinin “Rüzgar siperleri yapımı” ve “Çığ Bariyerleri yapımı” şeklinde iki kısma ayrılmasına ve bu yıl sadece Rüzgar Siperlerinin ihaleye çıkarılmasına karar verilmiştir. Ayrıca diğer AB ülkelerinde de olduğu gibi önümüzdeki iki-üç yıllık dönemde yaz ve kış mevsimlerinde kar örtüsünün birikim ve erimesinin gözlenmesi, bu doğrultuda kar siper yapımının daha sonraya bırakılması kararlaştırılmıştır.

Halen kurumda devam eden personel rotasyonu, bugüne kadar yapılan meslek içi eğitimlere katılan Bölge Mühendislerinin bazı yeni görevlere atanmalarına sebep olmuştur. Proje içi çığ içi eğitimini etkilememesi için söz konusu personelin geçici görevle görevlendirilerek meslek içi eğitim çalışmalarına katılmasının devamı planlanmaktadır.

Diğer taraftan, önceki raporda da belirtildiği üzere, Erzurum, Artvin ve Trabzon Orman bölgelerine birer adet ELBA+ dinamik çığ yazılımı satın alınarak çığ haritalamada görevlendirilecek Etüt Proje Mühendislerinin her bölgede ayrı ayrı hizmet içi eğitime tabi tutularak kendi bölgelerindeki çığ tehlike haritalarının yapılmasının ve söz konusu personelin çığ projelerini bağımsız olarak yapabilecek düzeye gelmelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

3. ÇIĞ UZMANLARI TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

ÇNHRP kapsamında yapılan çığ çalışmaları ve çığ projelerinin son durumu hakkında 17.07.2014 tarihinde Orman Genel Müdürlüğü'nde, Genel Müdür Yardımcısı Sn. Yunus Şeker Başkanlığında, Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Daire Başkanı Sn. Mehmet Yamantaş, Sn. Sıtkı Eraydın, Sn. Özgür Alaçam ve çığ uzmanları Doç. Dr. Abdurrahim Aydın ile Prof. Dr. İbrahim Güreç'in katılımıyla bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda;

1. Proje maliyeti sebebiyle, toplam proje maliyeti 4.479.660,00 TL olarak belirlenen Peynirli Köyü çığ önlem projesinin “Rüzgar siperleri yapımı” ve “Çığ Bariyerleri yapımı” şeklinde iki kısma ayrılmasına ve bu yıl sadece Rüzgar Siperlerinin ihaleye çıkarılmasına karar verilmiştir. Ayrıca diğer AB ülkelerinde de olduğu gibi önümüzdeki iki-üç yıllık dönemde yaz ve kış mevsimlerinde kar örtüsünün birikim ve erimesinin gözlenmesi, bu doğrultuda kar siper yapımının daha sonraya bırakılması kararlaştırılmıştır.

2. Halen kurumda devam eden personel rotasyonu, bugüne kadar yapılan meslek içi eğitimlere katılan Bölge Mühendislerinin bazı yeni görevlere atanmalarına sebep olmuştur. Proje içi çığ içi eğitimini etkilememesi için söz konusu personelin geçici görevle görevlendirilerek meslek içi eğitim çalışmalarına katılmasının devamına karar verilmiştir.

3. Erzurum, Artvin ve Trabzon Orman bölgelerine birer adet ELBA+ dinamik çığ yazılımı satın alınarak çığ haritalamada görevlendirilecek Etüt Proje Mühendislerinin her bölgede ayrı ayrı hizmet içi eğitime tabi tutularak kendi bölgelerindeki çığ tehlike haritalarının yapılmasına ve çığ projelerini bağımsız olarak yapabilecek düzeye gelmelerinin daha faydalı olacağı vurgulanmıştır.

4. Sn. Bakan, Bakan Yardımcısı, Müşavir ve Genel Müdüre, ÇNHRP de yapılan çığ çalışmaları hakkında 12-15 saydamlık bir sunu hazırlanarak uygun zamanda sunu yapılmasına karar verilmiştir.

TOBB binasında 04.08.2014 tarihinde OGM Genel Müdür Yardımcısı Sn. Yunus Şekerin başkanlığında yapılan 7.ci Proje Uygulama Komitesi (PUK) toplantısına Agrin'den Proje

Koordinatörü Sn Sinan Çölaşan ve çığ danışmanı Prof. Dr. İbrahim Gürer katılmıştır. Havzada ığ faaliyetleri ile ilgili bugüne kadar yapılan çalışmalar hakkında hazırlanan sunum (EK-1) süre yetersizliği sebebiyle takdim edilememiştir.

Bilahare Ağustos ayı içerisinde, İbrahim Gürer'in önerisi ve Genel Müdür Muavini Sn. Yunus Şeker'in onayı ile, Sn Özgür Alaçam ile birlikte, ileride "NHRP Case Study- Örnek alışma" sunusunun bir parçası olmak üzere, NHRP kapsamında yapılmakta olan ığ Tehlike Haritalama ve çığ önlem Yapıları konusunda yapılan çalışmaları özetleyen düz yazı (EK-2) hazırlanmıştır.

24.09.2014 tarihinde Orman Genel Müdürlüğü Orman Yük. Mühendisi Sn Sıtkı Eraydın , Gazi Üniversitesi İnşaat Müh. Bölümünden Dr. İbrahim Uçar ile bugüne kadar yapılan tehlike haritalama çalışmalarında gelinen nokta ve sonraki çalışmalar ile ilgili yapılan değerlendirme toplantısında, bu güne kadar yapılan arazi etütlerinde gidilen vadilerin belirlenerek, gidilmeyen vadilerin tespitine yönelik JPEG formatlı haritanın hazırlanmasına karar verilmiş ve bu haritalar tamamlanarak 01.10.2014 tarihinde yapılan ikinci toplantıda OGM'ye teslim edilmiştir.

Son olarak, 21-23.07.2014 tarihlerinde, Orman Genel Müdürlüğü, Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Daire Başkanlığı tarafından, "Toprak Muhafaza, Mera Islahı ve Erozyon Kontrolü İhtisas Grubu" ve "ığ ve Dağlık alanlar alt çalışma grubu" katılımları ile Bolu toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda EK-3'de verilen "ığ çalışmalarında Dikkat Edilecek Hususlar" isimli sunum yapılmıştır.

4. SONRAKİ DÖNEMDE ÇIĞ UZMANLARININ ALIşMALARI ÇERÇEVESİNDE GERçEKLEşTİRİLMESİ PLANLANAN FAALİYETLER

- Gidilemeyen vadilerin arazi etütlerinin ve Yönetici Bilgilendirme toplantılarının tamamlanması
- Projeleri tamamlanan ve ihalesi planlanan çığ önlem yapıları için gerekli teknik desteğin verilmesi
- Tehlike haritaları hazırlayan OGM personeline ve her bölgeye birer adet olmak üzere, ELBA + yazılımının temin edilmesinden sonra her bölge personeline (Erzurum, Artvin, Trabzon (Bayburt ili için) gerekli eğitim desteğinin devamı ve en az bir bölgedeki eğitimin tamamlanması
- Danışmanın iř tanımında belirtilen diğer çalışmaların ve İdare'nin vereceği benzer görevlerin yerine getirilmesi